

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
БИБЛИОГРАФИЯ
BIBLIOGRAPHY

ՁԵՌԱԳՐԵՐ

Մատենադարան. Մեսրոպ Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի գիտահետազոտական ինստիտուտ (Երևան)
Ձեռագիր N 184, 212, 316, 346, 349, 350, 509, 599, 848, 953, 979, 1068, 1770, 1979, 2152, 2490, 2599, 2627, 2744, 2939, 3201, 3722, 3884, 4184, 4426, 4778, 4883, 5011, 5303, 5472, 5511, 5512, 5783, 5783, 5786, 6261, 6283, 6305, 6325, 6670, 6767, 6828, 7639, 7651, 7770, 9599, 11200:

Սր. Ամենափրկիչ Վանքի Մատենադարան (Լոր Զուղա)
Ձեռագիր N 471

Սր. Թորոս ձեռագրատուն (Երուսաղեմ)
Ձեռագիր N 1925, 1973

Սր. Ղազար ձեռագրատուն (Վենետիկ)
Ձեռագիր N 280

Բեռլինի պետական գրադարան (Բեռլին)
Ձեռագիր N 3690

Sam Fogg (Լոնդոն)
Ձեռագիր N 10547

Walters Art Museum (Բալտիմոր)
Ձեռագիր N W 543

ՍԿՋԲԼԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ

Անանիա Շիրակացի, 1940, Տիեզերագիտություն եւ տոմար (աշխատությամբ Ա. Աբրահամյանի, խմբագիր՝ Ն. Աճառյան), Յերեվան, «Հայպետհրատ»:

Դալիթ Անյադթ, 1960, Սահմանը իմաստասիրության (համահավաք քննական բնագիրը, թարգմանությունը գրաբարից ռուսերեն, առաջաբանը և ծանոթագրությունները Ս. Արևշատյանի), Երևան, Հայկական ՍՍՌ ԳԱ հրատ.:

Եղիշե, 1989, Վասն Վարդանայ եւ հայոց պատերազմին (թարգմանությունը և ծանոթագրությունները Ե. Տեր-Մինասյանի), Երևան, ԵՊՀ հրատ.:

Երգք ձայնագրեալք ի ժամագրոց Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցոյ, 1877, ի Վաղարշապատ, ի տպարանի Սրբոյ Կաթողիկէ Էջմիածնի:

Թովմա Արծրունի, 1985, Թովմա Արծրունի եւ Անանուն, Պատմութիւն[ն] տանն Արծրունեաց (աշխատասիրութեամբ Վ. Մ. Վարդանեանի), Երեւան, ԵՊՀ հրատ.:

Նովիաննես Երզնկացի Պուղ, 1983, Հաւաքումն մեկնութեան քերականի, աշխատասիրութեամբ Լ. Խաչերեանի, Լոս Անճըլէս, Alco Printing Co. (Glandale, California):

Ձայնագրեալ երգեցողութիւնք Սրբոյ Պատարագի, 1878, ի Վաղարշապատ, ի տպարանի Սրբոյ Կաթողիկէ Էջմիածնի:

Ձայնագրեալ երգեցողութիւնք Սրբոյ Պատարագի, 2012, փոխադրութիւն հայկական նոտագրութիւնից եվրոպականի, Երևան, «Ամրոց գրուպ»:

Վարդան Այգեկցի, ՌՅԽԳ (1843), Ժողովածոյք առակաց Վարդանայ. նիւթք առ ի պատմութիւն միջին դարուց դպրութեան հայերէնի, մասն Բ. բնագիր (աշխատասիրեց՝ Ն. Մառ), Ս. Պետերբուրգ, տպարան Ի. Սկորոխոդովի:

Փաստոս Բուզանդ, 1987, Փաստոսի Բիւզանդացոյ Պատմութիւն Հայոց (բնագիրը Ք. Պատկանյանի, թարգմանութիւնը և ծանոթագրութիւնները Ս. Մալխասյանցի), Երևան, Երևանի համալսարանի հրատարակչութիւն:

Livre d'Adam 2015, *Testament des Patriarches*, 2e éd, Fillbruz, pp. 1-17.

ԱՐԽԻՎԱՅԻՆ ՆՅՈՒԹԵՐ

Կոմիտասի ֆոնդ, Ե. Չարենցի անվան գրականութեան և արվեստի թանգարան, ծրարներ 189, 394/15, 443, 473/11:

ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ԱԲՆԼ, 1865

Ազերեան Մ., Ճէլալեան Գ., 1865, Առձեռն բառարան հայկազնեան լեզուի, Վենետիկ, Սուրբ Ղազար, (վերահրատարակութիւն՝ Անթիլիաս, 1988):

ԱՆԲԲ, 1976

Աղայան Է., 1976, Արդի հայերենի բացատրական բառարան (հ. 1-2), Երեւան, «Հայաստան» հրատ.:

ԲԲՆԻ, 1837

Ջախջախեան Մ., ՌՄՁՁ (1837), Բառգիրք ի բարբառ հայ եւ իտալական, Վենետիկ, Տպարան Սրբոյն Ղազարու:

ԲՍԳ, 1881

Բառարան Սուրբ Գրոց, 1881, Կոստանդնուպոլիս, տպ. Ա. Յակոբ Պոյաճեանի:

ԳԲ, 2010

Հովհաննիսյան Լ., 2010, Գրաբարի բառարան. Նոր Հայկազեան բառարանում չվկայված բառեր, Երևան, «Էդիթ Պրինտ» հրատ.:

ԺՆԼԲԲ, 1969-1980

Ժամանակակից հայոց լեզվի բացատրական բառարան (հ. 1-4). 1969, 1972, 1974, 1980, Ն. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտ, Երևան, Հայկ. ՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

ԾԲ, 1957

Օրմանյան Մաղաքիա Արք., 1957, Ծիսական բառարան, Անթիլիաս, տպ. կաթողիկոսութեան հայոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ:

ԾԲ, 1992

Օրմանյան Մաղաքիա Արք., 1992, Ծիսական բառարան, Երևան, «Հայաստան» հրատ.:

ՀԱԼԼԲ, 1954-1957

Ճիզմեճեան Պ., 1954-1957, Հայերեն աշխարհաբար լեզուի լիակատար բառարան (հ. 1-2), Հալէպ, «Անի» հրատ.:

ՀԲԲ, 1944-1945

Մալխասեանց Ս., 1944-1945, Հայերեն բացատրական բառարան (հ. 1-2), Երեւան, Հայկ. ՍՍՌ պետ. հրատ.:

ՀԳԲ, 1913

Աճառեան Հ., 1913, Հայերեն գաւառական բառարան, *Էմիլեան ազգագրական ժողովածու*, հ. Թ, Թիֆլիս:

ՀԼՆԲ, 1968

Տէր Խաչատուրեան Ա., Գանգրունի Հ., Տօնիկեան Փ., 1968, Հայոց լեզուի նոր բառարան, Պէյրութ, «Կ. Տօնիկեան եւ Որդիք» հրատ:

ՀԼՆԲ, 1992

Ճերեճեան Գ., Տոնիկեան Փ., Տէր Խաչատուրեան Ա., 1992, Հայոց լեզուի նոր բառարան (հ. 1-2), Պէյրուֆ, «Կ. Տոնիկեան եւ Որդիք» հրատ.:

ՀՆՇՏԲ, 1986-2001

Հակոբյան Թ., Մելիք-Բախշյան Ս., Բարսեղյան Հ., 1986-2001, Հայաստանի և հարակից շրջանների տեղանունների բառարան (հ. 1-5), Երևան, ԵՊՀ հրատ.:

ՆԲՆԼ, 1836-1837

Աւետիքեան Գ., Սիւրմէլեան Խ., Աւգերեան Մ., 1836-1837, Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի, Վենետիկ, Տպարան ի Սրբոյն Ղազարու, (վերահրատարակուիլն՝ Երեւան, ԵՊՀ հրատ., 1979-1981):

ՆԲՆԼ, 1910

Գաբամաճեան Ս., 1910, Նոր բառագիրք հայերէն լեզուի, Կ. Պօլիս, «Ռ. Սազաեան» հրատ.:

ՅՏ, 1895, Энциклопедический словарь, томъ XV^A (30), С.-Петербургъ, Типо-Литографія И. А. Эфрона.

ՆՈՂՎԱԾՆԵՐ ԵՎ ԳՐՔԵՐ

Աբեղյան Մ., 1966, Հայ վիպական բանահյուսություն, Երկեր, հ. 1, Երևան, Հայկական ՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Աբեղյան Մ., 1967, Հին գուսանական ժողովրդական երգեր, Երկեր, հ. 2, Երևան, Հայկական ՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Աբեղյան Մ., 1975, Ազգագրական և գրական-բանասիրական հետազոտություններ, Երկեր, հ. Է, Երևան, Հայկական ՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Աբեղյան Մ., 1985, Երկեր, հ. Ը, Երևան, Հայկական ՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Աթայան Ռ., 1981, Բազմաձայնության տարրերը հայ ժողովրդական երաժշտության մեջ, *Կոմիտասական*, հ. 2, Հայկական ՍՍՀ ԳԱ հրատ., Երևան, էջ 143-157:

Աթայան Ռ., 1988, Կոմիտասի ուսումնառությունը Բեռլինում, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 2, էջ 48-59:

Ալիշան Ղ., 1890, Այրարատ բնաշխարհի Հայաստանեայց, Վենետիկ-Ս. Ղազար:

Ալպոյաճեան Ա., 1952, Պատմութիւն Եւրոկիոյ հայոց, Գահիրէ, հրատարակութիւն Նիւ Եորքի Եւրոկիոյ կրթասիրաց միութեան:

Աղայան Ա., Հակոբյան Հ., Հասրաթյան Մ., Ղազարյան Վ., 2009, Հայ արվեստի պատմություն, Երևան, «Զանգակ-97» հրատ.:

Աճառեան Հ., 1899, Ստուգաբանութիւններ, *Բանասեր. Հանդես հնախօսական, պատմական, լեզուաբանական եւ քննական* (տնօրինութեամբ Կ. Յ. Բասմաջեանի), հ. 1, գիրք Գ, Պարիս, էջ 250-252:

Աճառյան Հ., 1971, 1973, 1977, 1979, Հայերեն արմատական բառարան, հ. 1-4, Երևան, ԵՊՀ հրատ.:

Աճեմյան Ա., 1978, Հայ ժողովրդական գործիքներ, *Կուլտուր-լուսավորական աշխատանք*, N 5, էջ 18-24:

Առաքելյան Բ., 1958, Քաղաքները և արհեստները Հայաստանում IX-XIII դդ., հ. 1, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Առաքելյան Բ., 1963, Հին Հայաստանի նյութական մշակույթի ուսումնասիրությունը, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 2, էջ 285-298:

Ասատուրեան Յ., 1994, Կոմիտաս Վարդապետի հետ, ԹէնըՖլայ, «Սիփան Փրինթինգ»:

Ավետիսյան Պ., 2014, Հայկական լեռնաշխարհը մ.թ.ա. XXIV-IX դարերում (սոցիալ-մշակութային ձևափոխումների դինամիկան ըստ հնագիտական տվյալների), ատենախոսություն պատմական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի հայցման համար, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գրադարան:

Ատրպետ, 1927, Վիշապազանց վորորանը, Գիտության և արվեստի թանգարանի արխիվ, Ատրպետ 16, Լենինական, 1952 թ.:

Արևշատյան Ա., 2013, Ձայնեղանակների ուսմունքը միջնադարյան Հայաստանում, Երեւան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ.:

Բաղդասարյան Ա., 2006, Համշենահայերի նվագարանային բազմաձայն երաժշտության առնչությամբ, *Հայ արվեստի հարցեր* 1, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտի հրատ., էջ 65-84:

Բաղդասարյան Ա., 2008, Ավանդական նվագարանները Հայաստանում. հին ժամանակներ, Միջնադար, Նոր ժամանակներ, *Հայկական ժողովրդական նվագարաններ* (խմբ.՝ Ա. Փահլևանյան), Երևան, «Կոմիտաս» հրատ, էջ 3-34:

Բադրամյան Ռ., 1960, Դերսիմի բարբառային քարտեզը, Երևան, ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ.:

Բարսամյան Ա., Հարությունյան Մ., 1968, Հայ երաժշտության պատմություն, Երևան, «Լույս» հրատ.:

Բդոյան Վ., 1963, Հայ ժողովրդական խաղեր, հ. 1, Երևան, ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ.:

Բենսե, 1900, Բուլանըխ կամ Հարք գաւառ, *Ազգագրական Հանդես*, գիրք 2, Թիֆլիս, էջ 7-14:

Բոբոխյան Ա., 2007, Դիտողություններ բրոնզեդարյան Հայաստանի երաժշտության և երաժիշտների վերաբերյալ, *Հայ ազգաբանության և հնագիտության խնդիրներ* 3, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 7-11:

Բոբոխյան Ա., 2008, Բրոնզեդարյան Հայաստանի երաժշտական գործիքները, *Շնորհի ի վերուստ. առասպել, ծես, պատմություն* (հողվածների ժողովածու՝ նվիրված Սարգիս Հարությունյանի 80-ամյակին), կազմող և խմբագիր՝ Ա. Պետրոսյան, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 240-261:

Բոբոխյան Ա., 2010, Երաժշտական գործիքների պատրաստման համար Միջագետքում օգտագործվող «խաշխուր» փայտը և նրա հայրենիքը, *Հուշարձան* 2, Երևան, էջ 99-114:

Բոբոխյան Ա., Զիլիբերտ Ա., Նսիլա Պ., 2015, Վիշապաքարերի հնագիտություն, *Վիշապ քարակոթողները*, խմբ.՝ Ա. Պետրոսյան, Ա. Բոբոխյան, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 269-396:

Բրուսոյան Յ., 1969, Կոմիտաս, Երևան, «Հայաստան» հրատ.:

Գասպարյան Բ., 2013, Արենի-1 քարայրի ուսումնասիրության հիմնական արդյունքները, *Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները* (խմբ.՝ Յ. Սովակրյան), Երևան, էջ 77-78:

Գյոդակյան Գ., 1969, Կոմիտասի ոճը և քսաներորդ դարի երաժշտությունը, *Կոմիտասական*, հ. 1, Երևան, Հայկական ՍՍՀ ԳԱ հրատ., էջ 108-109:

Գյոդակյան Գ., 2000, Կոմիտաս, Երևան, «Գիտություն» հրատ.:

Գյոդակյան Գ., 2009, Էջեր հայ երաժշտության պատմությունից, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ.:

Գևորգյան Ա., 1962, Միջնադարյան երաժշտական գործիքները հայ մանրանկարչության մեջ, *Բանբեր Մատենադարանի*, N 6, Երևան, ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., էջ 337-352:

Գևորգյան Ա., 1978, Արիեստներն ու կենցաղը հայկական մանրանկարներում, ալբոմ, Երևան, «Հայաստան» հրատ.:

Դալալյան Տ., 2008, «Վիպասանք» էպոսի առաջին «ճյուղը» և ամպրոպային դյուցազնատոհմի ծագումը, *Շնորհի ի վերուստ. առասպել, ծես, պատմություն* (հոդվածների ժողովածու՝ նվիրված Սարգիս Հարությունյանի 80-ամյակին), կազմող և խմբագիր՝ Ա. Պետրոսյան, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 19-50:

Դալալյան Տ., 2015, «Վիպասանք» ժողովրդական դիցավեպի ավանդման եղանակները, *Էջմիածին, Ժ*, էջ 58-65:

Դանիել Երաժիշտ, 2013, Կոմիտասը և այլ մեծեր, Երևան, «Ծիծեռնակ» հրատ.:

Թաշճեան Ն., 1874, Դասագիրք եկեղեցական ձայնագրութեան հայոց, աշխատասիրեց Նիկողայոս ս. Թաշճեանց Կ. Պոլսեցի, Վաղարշապատ:

Դրամբյան Կ., 1995, Համշենահայերի ժողովրդական երաժշտական արվեստը, դիպլոմային աշխատանք, Երևան, Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիա, գիտական ղեկավար՝ Ա. Փահլևանյան:

Երևանի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր եկեղեցի, 2001, *Հուշամատյան նավակատիքի և օծման*, 23 սեպտեմբեր, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին:

Զարգարյան Ծ., 1986, Փերիա, Չարմահալ (ձեռագիր):

Զաւէն Տ., 1905, Հ. Կոմիտաս վարդապետի արուեստը, *Մուրճ*, N 5, էջ 197-209:

Զաքարյան Ե., 2004, Հարդարանքը «Սասնա ծռերում», *Հայկական «Սասնա ծռեր» էպոսը և համաշխարհային էպիկական ժառանգությունը* (խմբ.՝ Ա. Եղիազարյան), Երևան, էջ 167-177:

Էյնաթյան Զ., 1987, Հակոբ Դրիմեցի, Տոմարագիտական աշխատություններ, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Թահմիզյան Ն., 1961, Էջեր հայկական վաղ-միջնադարյան երաժշտական գեղագիտությունից, *Հայկական ՍՍՌ գիտությունների ակադեմիայի տեղեկագիր*, N 2, էջ 49-60:

Թահմիզյան Ն., 1962, Ձայնի մասին ուսմունքը հին և միջնադարյան Հայաստանում, *Բանբեր Մատենադարանի*, N 6, Երևան, ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., էջ 135-170:

Թահմիզյան Ն., 1966, Ներդաշնակության հենքի ուսմունքը միջնադարյան Հայաստանում (V-VI դդ.), *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 1, էջ 75-92:

Թահմիզյան Ն., 1970, Զննական տեսություն հայոց հին և միջնադարյան պատմության, *Լրաբեր հասարակական գիտությունների*, N 10, էջ 13-30:

Թահմիզյան Ն., 1982, Երաժշտությունը հին և միջնադարյան Հայաստանում, Երևան, «Սովետական գրող» հրատ.:

Թահմիզյան Ն., 1983, Հովհաննես Պլուզ Երզնկացին՝ հայ միջնադարյան երաժշտության տեսաբան, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 2-3, էջ 124-137:

Թահմիզյան Ն., 1989, Երաժշտությունը հայկական Կիլիկիայում, Երևան, «Գիտելիք ընկերություն» հրատ.:

Թահմիզյան Ն., 1991, Նիւթեր հայկական միջնադարեան երաժշտական գործիքագիտութեան, *Բազմավեպ, ՃԽԹ տարի*, N 1-2, էջ 175-205:

Թեմուրճյան Վ., 1970, Գամիրքի հայերը, *Հայ ազգագրություն և բանահյուսություն*, N 1, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., Երևան:

Թերլեմեզյան Ռ., 1930, Կոմիտասի արվեստը, *Կոմիտաս. ժողովածու՝ նվիրված Կոմիտասի ծննդյան 60-ամյակին*, կազմեց Թերլեմեզյան Ռ., Երևան, Հայպետհրատ, էջ 27-45:

Ժամկոչյան Ա., 1978, Ղվինից հայտնաբերված պատկերազարդ մի անոթի մասին, *Լրաբեր հասարակական գիտությունների*, N 8, էջ 73-79:

Ժողովրդական երգեր, 1917, *ազգագրական ժողովածու*, հ. 1, Շիրակի երգեր, հաւաքեցին ֆոնօգրաֆով Ս. Մելիքեան եւ Ա. Տէր-Ղեւոնդեան, ձայնագրեց Սպիրիդոն Մելիքեան, Թիֆլիս:

Խորայեւյան Ա., 1973, Դաշտային ազգագրական նյութեր, Հոկտեմբերյան, Էջմիածին, Աշտարակ:

Խորայեւյան Ա., 1976, Դաշտային ազգագրական նյութեր, Սուխումի, տետր 1:

Խորայեւյան Ա., 1981, Դաշտային ազգագրական նյութեր, Մաստարա:

Խորայեւյան Ա., 2009, Հայաստանի Պատմության թանգարանի մանկական հմայիլների հավաքածուն, *Թանգարան գիտատեսական, մեթոդական ամենամյա հանդես* (խմբ.՝ Հ. Պիկիչյան), էջ 91-104:

Լալայեան Ե., 1897, Վարանդա, *Ազգագրական հանդես*, գիրք Բ, Թիֆլիս, էջ 9-53:

Լալայեան Ե., 1900, Գանձակի գաւառ, *Ազգագրական հանդես*, գիրք Զ, Թիֆլիս, էջ 231-382:

Լալայեան Ե., 1903, Բորչալուի գաւառ, *Ազգագրական հանդես*, գիրք X, Թիֆլիս, էջ 113-268:

Լալայեան Ե., 1906, Վայոց ձոր, *Ազգագրական հանդես*, գիրք XIV, Թիֆլիս, էջ 133-155:

Լալայեան Ե., 1908, Նոր-Բայազետի գաւառ կամ Գեղարքունիք, *Ազգագրական հանդես*, գիրք XVII, Թիֆլիս, էջ 109-156:

Լալայան Ե., 1931, Դամբանների պեղումներ Խորհրդային Հայաստանում, Երևան, Մելքոնյան ֆոնդ:

Խանզադյան Է., 1959, Հայկական հին երաժշտական գործիքները, *Աշխատություններ Հայաստանի պետական պատմական թանգարանի*, հ. 5, Հայկ. ՍՍՌ ԳԱ հրատ., էջ 63-93:

Խաչատրյան Ժ., 1975, Զավախքի հայ ժողովրդական պարերը (ազգագրական ուսումնասիրություն), *Հայ ազգագրություն և բանահյուսություն*, հ. 7, Երևան, էջ 5-104:

Խաչատրյան Ժ., 1977, Հայաստանի անտիկ շրջանի կորուպլաստիկան, *Լրաբեր հասարակական գիտությունների*, N 5, էջ 37-60:

Խաչատրյան Ժ., 2013, Պարը հայոց մեջ (հոդվածների ժողովածու), Երևան, «Էդիթ Պրինտ» հրատ.:

Խաչատրյան Ժ., 2014ա, Ծիսական պարը հայոց հավատալիքների համատեքստում, Երևան, «Գիտություն» հրատ.:

Խաչատրյան Ժ., 2014բ, Կարնոհայերի պարային մշակույթը Զավախքում (XX-XXI դար), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ:

Խաչատրյան Ռ., 2010, Հայ ժողովրդական երգերի պոետիկան, Երևան, «Գիտություն» հրատ.:

Խոութաբաշյան Կ., 2004, Հայ-փոյուզիական և հայ խեթական կապերը՝ երաժշտագիտական տեսանկյունից, *Հայագիտության արդի վիճակը և զարգացման հեռանկարները*, (խմբ.՝ Վ. Բարխուդարյան), Երևան, էջ 447-452:

Կարախանյան Գ., 1976, Երաժիշտ կատարողների քանդակներ XII-XIII դդ. խաչքարերի վրա, *Լրաբեր հասարակական գիտությունների*, N 3, էջ 99-105:

Կարախանյան Գ., Սաֆյան Պ., 1970, Սյունիքի ժայռապատկերները, *Հայաստանի հնագիտական հուշարձանները*, 4/1, Երևան, ՀՍՄՀ ԳԱ հրատ.:

Կնեսազեան Զ., 2000, Հայկական կրօնա-ծիսական երաժշտական գործիք քննը, *Էջմիածին*, Ը, էջ 25-39:

Կոմիտաս, 1941, Պարն ու մանուկը, *Կոմիտաս, Հոգևածներ և ռատմասիրություններ*, Երևան, Պետհրատ, էջ 63-67:

Կոմիտաս, 1969, Երկերի ժողովածու, հ. 3, Խմբերգեր, խմբագրությամբ Ռ. Աթայանի, Երևան, «Հայաստան» հրատ.:

Կոմիտաս Վարդապետ, 2005ա, Պատմություն երաժշտության, *Կոմիտաս Վարդապետ, Ուսումնասիրություններ եւ յօդուածներ, գիրք Ա*, աշխատասիրությամբ Գ. Գասպարեանի եւ Մ. Մուշեղեանի, Երեւան, «Սարգիս Խաչենց» հրատ., էջ 137-171:

Կոմիտաս Վարդապետ, 2005բ, Հայ գեղջուկ պարը, *Կոմիտաս Վարդապետ, Ուսումնասիրություններ եւ յօդուածներ, գիրք Ա*, աշխատասիրությամբ Գ. Գասպարեանի եւ Մ. Մուշեղեանի, Երեւան, «Սարգիս Խաչենց» հրատ., էջ 284-292:

Կոմիտաս Վարդապետ, 2005գ, Հայ ժողովրդական եւ եկեղեցական երգերը, *Կոմիտաս Վարդապետ, Ուսումնասիրություններ եւ յօդուածներ, գիրք Ա*, աշխատասիրությամբ Գ. Գասպարեանի եւ Մ. Մուշեղեանի, Երեւան, «Սարգիս Խաչենց» հրատ., էջ 324-329:

Կոմիտաս Վարդապետ, 2005դ, Հայ գեղջուկ երաժշտություն, *Կոմիտաս Վարդապետ, Ուսումնասիրություններ եւ յօդուածներ, գիրք Ա*, աշխատասիրությամբ Գ. Գասպարեանի. եւ Մ. Մուշեղեանի, Երեւան, «Սարգիս Խաչենց» հրատ., էջ 330-399:

Կոմիտաս Վարդապետ, 2007ա, Հայ երաժշտության յաղթանակը, *Կոմիտաս Վարդապետ, Ուսումնասիրություններ եւ յօդուածներ, գիրք Բ*, աշխատասիրությամբ Գ. Գասպարեանի եւ Մ. Մուշեղեանի, Երեւան, «Սարգիս Խաչենց-Փրինթինֆո» հրատ., էջ 194-199:

Կոմիտաս Վարդապետ, 2007բ, Բժշկություն երաժշտությամբ, *Կոմիտաս Վարդապետ, Ուսումնասիրություններ եւ յօդուածներ, գիրք Բ*, աշխատասիրությամբ Գ. Գասպարեանի եւ Մ. Մուշեղեանի, Երեւան, «Սարգիս Խաչենց-Փրինթինֆո» հրատ., էջ 200-204:

Կոմիտաս Վարդապետ, 2007գ, Խազաբանություն, *Կոմիտաս Վարդապետ, Ուսումնասիրություններ եւ յօդուածներ, գիրք Բ*, աշխատասիրությամբ Գ. Գասպարեանի եւ Մ. Մուշեղեանի, Երեւան, «Սարգիս Խաչենց-Փրինթինֆո», էջ 321-401:

Կոմիտաս, 2007, Նամակներ, երկրորդ հրատարակություն, կազմող՝ Յ. Բեքարյան, Երևան, Գրականության և արվեստի թանգարանի հրատարակչություն:

Հակոբյան Ն., 1978, Հայկական մանրանկարչություն. Վասպուրական (ալբոմ), Երևան, «Սովետական գրող» հրատ.:

Հայ ավանդական երաժշտություն, 2008. պրակ I, Երևան, «Ամրոց գրուպ» հրատ.:

Հայ ավանդական երաժշտություն, 2010, պրակ II, Երևան, «Ամրոց գրուպ» հրատ.:

Հայ ավանդական երաժշտություն, 2008, պրակ III, Երևան, «Ամրոց գրուպ» հրատ.:

Հայ ավանդական երաժշտություն, 2010. պրակ V, Երևան, «Ամրոց գրուպ» հրատ.:

Հայկազ Արամ, 1957, Շապին Գարահիսար ու իր հերոսամարտը, Նիւ Եորք, տպարան «Մշակ» (Պեյրոֆ):

Հայկական ճարտարապետության պատմություն, 1996, 2002, 2004, հ. 1, 2, 3, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ.:

Հարությունյան Ն., Ափինյան Ն., Նվագարանները հին հայոց բանակում, *Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն. գիտական աշխատություններ*, հ. IX, Գյումրի, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 81-84:

Հարությունյան Մ., Բարսամյան Ա., 1996, Հայ երաժշտության պատմություն, Երևան, «Նոր դպրոց» հրատ.:

Հարությունյան Ս., 1987, Հայ հին վիպաշխարհը, Երևան, «Արևիկ» հրատ.:

Հարությունյան Վ., 1992, Հայկական ճարտարապետության պատմություն, Երևան, «Լույս» հրատ.:

Հովհաննիսյան Լ., 1990, Հայերենի իրանական փոխառությունները, Երևան, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ.:

Հովհաննիսյան Լ., 2007, Երաժշտություն իմաստային խմբի բառերը գրաբարում, *Ջահուլյանական ընթերցումներ-2007* (հանրապետական գիտական Նստաշրջանի զեկուցումներ), ՀՀ ԳԱԱ ԼԻ, Երևան, «Վան Արյան» հրատ, էջ 101-101:

Հովհաննիսյան Ն., 1990, Հայ հին դրաման և նրա պայմանաձևերը, Երևան, Հայաստանի ԳԱ հրատ.:

Ղազարյան Վ., 1995, Խորանների մեկնություններ, Երևան, «Սարգիս Խաչենց» հրատ.:

Ղազարյան Վ., Հակոբյան Ն., 2012, Հայ միջնադարյան կերպարվեստի պատմություն, Երևան, «Զանգակ» հրատ.:

Ղափանցյան Գ., 1945, Արա Գեղեցիկի պաշտամունքը, Երևան, ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ.:

Մաթևոսյան Կ., 2012, Հաղբատի Ավետարանը, Երևան, «Նաիրի» հրատ.:

Մաղաքյան Ս., 2003, Ամենայն հայոց տաճարի բուդդիստական առեղծվածը, *Վասն Հայության*, N 27:

Մանուկեան Արտ. արք., 1969, Հայ եկեղեցու տոները, Թեհրան, «Մոդեռն» տպարան:

Մանուկյան Մ., 1995, Ժողովրդական ավետիսներ, Երևան, «Էջմիածին» հրատ.:

Մարտիրոսյան Ն., 1981, Գեղամա լեռների ժայռապատկերները, *Հայաստանի հնագիտական հուշարձանները*, 11/III, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Մելիքյան Ս., 1949, Հայ ժողովրդական երգեր և պարեր, հ. 1, Երևան, Հայպետհրատ:

Մեյմարյան Լ., 2011, Մի ցուցանմուշի պատմություն. Սպենդիարաֆոն, *Թանգարան գիտատեսական, մեթոդական ամենամյա հանդես* (խմբ.՝ Ն. Պիկիչյան), էջ 175-178:

Մխիթարեանց Ա., 1901, Փշրանք Շիրակի ամբարներից, *Էմինեան ազգագրական ժողովածու*, հ. 1, Մոսկուա-Ալեքսանդրապոլ, էջ 209-212:

Մխիթարեան Ա., 1899, Հաւատք եւ Նախապաշարում հիւանդութեանց մասին, *Բիւրակն*, Կ. Պոլիս:

Սկունդ Տ., 1950, Ամիտայի արձագանքներ, Նյու-Յորք, Hai-Gule Press:

Մնացականյան Ա., 1955, Հայկական զարդարվեստ, Երևան, ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ.:

Շախկույան Տ., 2010, Կոմիտասի ստեղծագործական վաղ շրջանի նվագախմբային երկը. "Walde Nacht", *Երիտասարդ հայ արվեստաբանների գիտական չորրորդ նստաշրջանի նյութեր*, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 7-12:

Շախկույան Տ., 2013, Կոմիտասի կամերային անսամբլային ստեղծագործությունները, *Հայ արվեստի հարցեր*, հ. 5, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 147-156:

Շախկուլյան Տ., 2014, Կոմիտասի ստեղծագործության վաղ շրջանը, Երևան, «Ամրոց Գրուպ» հրատ.:

Շահազիզ Ե., 1901, Նոր-Նախիջեանը եւ Ն. Նախիջեանցիք, *Ազգագրական հանդես*, գիրք VII-VIII, Թիֆլիս, էջ 5-46:

Պապուկյան Ն., 2005, Թորոս Թորամանյան. կյանքն ու գործը, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ.:

Պետրոսյան Ա., 2006ա, Հայկական ավանդական դրամայի ակունքների շուրջ, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 2, էջ 256-284:

Պետրոսյան Ա., 2006բ, Արամազդ, Երևան, «Վան Արյան» հրատ.:

Պիկիչյան Հ., 1983, Զուռնան հայոց կենցաղում, *Բանբեր Երևանի համալսարանի*, N 2, էջ 104-111:

Պիկիչյան Հ., 1992, Ծնծղա. նվագարան և մոգական գործիք, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 2-3, էջ 215-224:

Պիկիչյան Հ., 2001, Սրբավայրի տարածքի երաժշտական և վարքագծային ծածկագրերը, *Հայոց սրբերը և սրբավայրերը. ակունքները, տիպերը, պաշտամունքը*, Երևան, «Հայաստան» հրատ., էջ 405-413:

Պիկիչյան Հ., 2012, Երաժշտությունը հայոց ավանդական առտնին և տոնածիսական կյանքում, Երևան, «Ամրոց Գրուպ» հրատ.:

Ջահուկյան Գ., 1970, Հայերենը և հնդեվրոպական հին լեզուները, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Ջահուկյան Գ., 1987, Հայոց լեզվի պատմություն. նախագրային ժամանակաշրջան, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Ջահուկյան Գ., 2010, Հայերեն ստուգաբանական բառարան, Երևան, «Ասողիկ» հրատ.:

Սարգիսեան Յարութին Զհ. (Ալեւոր), 1932, Բալու. իր սովորույթները, կրթական ու իմացական վիճակը եւ բարբառը, Գահիրե, տպ. Սահակ-Մեսրոպ:

Սարյան Մ., 1966, Գրառումներ իմ կյանքից, Գիրք առաջին, Երևան, «Հայաստան» հրատ.:

Սարոյեան Գ., Պողոսեան Ա., 2015, Երուանդ Տէր-Մինասեանի յուշերը Կոմիտաս Վարդապետի մասին, *Էջմիածին*, Զ, էջ 136-153:

Սիմոնյան Լ., 2006, Տոմարային ծխաշար, հ. 1, Երևան, «ՎՄՎ» պրինտ:

Սիմոնյան Լ., 2011, Հավքն իր թևով, օձն իր պորտով, Երևան, ԵՊՀ հրատ.:

Ստեփանյան Գ., 2003, Նվիրագործումը Ծաղկագարդի տոնում, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 3, էջ 181-191:

Ստեփանյան Գ., 2005, Ծառզարդարն ու իւր կարկաչան, *Նոր ազգագրական հանդես*, Ա, Երևան, «Նահապետ» հրատ., էջ 28-37:

Ստեփանյան Ն., 2002, Երաժշտությունը հին հայոց ողբական արարողությունում, *Ծիսական պարը հայոց մեջ. գիտաժողովի նյութեր* (խմբ.՝ Ժ. Խաչատրյան), Երևան, «Մուլնի» հրատ., էջ 63-74:

Ստեփանյան Ն., 2003, Հին Հայաստանի երաժշտական մշակույթի հարցերը Սր. Լիսիցյանի աշխատություններում, *Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն. գիտական աշխատություններ*, VI, Գյումրի, ՀՀ ԳԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 104-109:

Սրուանձտեանց Գ., 1876, Մանանայ, Կ. Պոլիս, տպագրութիւն Ե. Մ. Տնտեսեան:

Տէր-Մինասեան Վահան վրդ., 1893, Անգիր դպրութիւն եւ առակք, հատոր Ա, Կ. Պոլիս, տպ. Գ. Պաղտատլեան:

Տէր-Պետրոսյան Լ., 1975, Սաղմոսների հայերեն թարգմանությունը և նրա նախօրինակը, *Էջմիածին*, Ա, էջ 41-51:

Փաշինյան Է., 1998, Պոլիֆոնիայի դասագիրք, Երևան, «Լույս» հրատ.:

Փիլիպոսյան Ա., Քամալյան Ն., 1995, Հայկական լեռնաշխարհի մ.թ.ա. III-I հազ. նվագարաններն ու նրանց հինարևելյան զուգահեռները, *Երաժշտությունը և պարը պատկերագրության մեջ. I Միացյալ սիմպոզիում Երևանում, զեկուցումների հիմնադրույթներ* (խմբ.՝ Է. Պետրոսյան, Ժ. Խաչատրյան), էջ 17-18:

Փորքշեյան Խ., 1971, Նոր Նախիջևանի հայ ժողովրդական բանահյուսությունը, *Հայ ազգագրություն և բանահյուսություն, նյութեր և ուսումնասիրություններ*, հ. 2, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, էջ 8-126:

Քալանթարյան Ա., 1974, Տաթևի վանքի զանգերը և նրանց արձանագրությունները, *Հայագիտական հետազոտություններ*, պրակ Ա, Երևան, Երևանի պետ. համալսարան:

Քաջբերունի, 1901, Հայկական սովորութիւններ, *Ազգագրական հանդէս*, գիրք VII-VIII, Թիֆլիս, էջ 113-204:

Քոթանջյան Ն., 2000, Էջմիածնի Ավետարանը, Երևան, «Անահիտ» հրատ.:

Քոչարյան Ա., 1963, Երաժշտական գործիքները Հայաստանում, *Պատմա-բանասիրական հանդէս*, N 3, էջ 163-174:

Քոչարյան Ա., 2008, Հարկանային և շնչական երաժշտական գործիքները Հայաստանում, Երևան, «Ամրոց գրուպ» հրատ.:

Абаев В., 1958-1995, Историко-этимологический словарь осетинского языка, т. 1-4, Москва-Ленинград, изд. АН СССР.

Абрамян Л., Пикичян Р., 1991, Греческая свирель, австралийская гуделка, армянская зурна: генезис музыкального инструмента в ритуально-мифологическом контексте, *Պատմա-բանասիրական հանդէս*, 1991, N 2, էջ 176-185:

Амирханян Р., 2004, Происхождение и символика декоративного мотива хоранов, *Պատմա-բանասիրական հանդէս*, N 1, էջ 175-195:

Ардзинба В., 1982, Ритуалы и мифы древней Анатолии, Москва, изд. "Наука".

Асратян М., 2001, Армянская архитектура раннего христианства, Москва, изд. "Инкомбук".

Ацагорцян З., Мартиросян О., 1962, Туфы и мраморы Армении, Ереван, Армгосиздат.

Багдасарян А., Дабагян Г., 1997, О многоголосии в армянской традиционной инструментальной музыке конца 20-го века, международная конференция *Музыкальная культура в преддверии 21-го века (тезисы докладов)*, Ереван, Союз композиторов и музыковедов Армении, с. 7.

Бгажноков Б., 1991, Черкесское игрище (сюжет, семантика, мантика), Нальчик, Госкомиздат. КБАССР.

Благовещенская Л., 1985a, Звонница – музыкальный инструмент, сборник *Колокола. История и современность*, Москва, изд. "Наука", сс. 28-38.

Благовещенская Л., 1985b, Проект светской концертной звонницы К. К. Сараджева, сборник *Колокола. История и современность*, Москва, изд. "Наука", сс. 286-293.

Варданян Л., 1981, Традиции мужских возрастных групп у армян (конец XIX - начало XX вв.), *Հայ ազգագրություն և բնաշինություն . Կոլեր և ուսումնասիրություններ*, հ. 12, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.:

Гайдено П., Давыдов Ю., 1991, История и рациональность, Москва, Политиздат.

Галеев Б., 1976, Светомузыка, становление и сущность нового искусства, Казань, Татарское книжное издательство.

Ганус К., 1963, Архитектурная акустика (пер. с нем.), Москва, Госстройиздат.

Геворкян А., Бобохян А., 2015, Рапира - бык - вишап, Каменные стелы вишапы (ред. А. Петросян, А. Бобохян), Ереван, изд. "Гитутюн" НАН РА, сс. 193-204.

Гошовский В., 1983, "Горани". К типологии армянской песни (Опыт исследования с помощью ЭВМ), Ереван, изд. АН Арм. ССР.

Грубей Р., 1941, История музыкальной культуры, т. 1, Москва-Ленинград, Гос. муз. изд.

Давыдов А., 1985, Колокола и колокольные звоны в народной культуре: *Колокола. История и современность*, Москва, изд. "Наука", сс. 149-162.

Демирханян А., Фролов Б., 1986, Ритм и символ в первобытном искусстве, *Պատմա-բնաշինական հանդես*, 1986, N 3, էջ 150-168:

Джаукян Г., 1967, Очерки по истории дописьменного периода армянского языка, Ереван, Изд. АН Арм. ССР.

Дрампян И., 2009, Акоп Джугаеци, изд. Первопрестольного Св. Эчмиадзина.

Дьяконов И., 1951, Ассиро-вавилонские источники по истории Урарту, *Вестник древней истории*, N 2, сс. 255-356; N 3, сс. 205-252; N 4, сс. 283-305.

Есаян С., 1980, Скульптура древней Армении, Ереван, изд. АН Армянской ССР.

Земцовский И., 1987, Музыкальный инструмент и музыкальное мышление (к постановке вопроса), *Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка: сборник статей и материалов в двух частях* (ред. Е. Гиппиус, ред.-сост. И. Мациевский), ч. 1, Москва, изд. "Советский композитор", сс. 125-131.

Зеленин Д., 1935, Магическая функция слов и словесных произведений. АН СССР, XLV, *Сборник Академику Н. Я. Марру*, Москва-Ленинград, сс. 507-516.

Иванов В., Топоров В., 1980, Птицы, энциклопедия *Мифы народов мира*, т. I, Москва, изд. "Советская энциклопедия", сс. 389-406.

Израилев А., 1884, Ростовские колокола и звоны, Санкт Петербург, изд. М. М. Стасюлевича.

Инал-Ипа Ш., 1977, Памятники абхазского фольклора. *Нарты, Ацаны (сборник статей и материалов)*, Сухуми, "Алашара".

Исраелян А., 1993, Колокольчики и бубенцы в армянских народных верованиях, *Պիլիվի-րիվիլիլիլիլիլի հիւնդէ*, N 1-2, էջ 147-156:

Кагаров Е., 1929, Состав и происхождение свадебной обрядности. *Сборник Музея антропологии и этнографии*, т. VIII, Ленинград, изд. АН СССР, сс. 152-195.

Капанцян Г., 1931, Chetto-Armeniaca, Ереван, Госиздат.

Клейн Л., 2009, Новая археология, Донецк, Донецкий национальный университет.

Кушнарев Х., 1958, Вопросы истории и теории армянской монодической музыки, Ленинград, Государственное музыкальное издательство.

Лбова Л., Кожевникова Д., 2016, Формы знакового поведения в палеолите: музыкальная деятельность и фоноинструменты, Новосибирск, Изд. Гос. Университета.

Лисициан Ср., 1958, Старинные пляски и театральные представления Армянского народа, т. I, Ереван, Изд. АН Арм. ССР.

Лисициан Ср., 1972, Старинные пляски и театральные представления Армянского народа, т. II, Ереван, изд. АН Арм. ССР.

Лисициан Ср., 1983, Армянские старинные пляски, Ереван, изд. АН Арм. ССР.

Марръ Н., 1899, Сборники притчъ Вардана. Материалы для исторіи среднѣвековой армянской литературы, ч. 1. Изслѣдование, Санктпетербургъ, Типографія императорской академіи наукъ.

Мартиросян А., 1964, Армения в эпоху бронзы и раннего железа, Ереван, Изд. АН АССР.

Миллер А., 1933, Элементы 'неба' на вещественных памятниках. *Известия Гос. Академии истории материальной культуры*, вып. 100, Москва-Ленинград, сс. 125-157.

Можейко И., 1980, 7 и 37 чудес, Москва, изд. "Наука".

Оганесян А., 1973, Музыка в древней Армении, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 2, էջ 61-76:

Оловянишников Н., 2010, История колоколов и колокольное искусство, Москва, изд. "Русская панорама".

Осипов Г., 1898, Селение Даш-Алты Шушинского уезда Елисаветпольской губернии, *Сборник материалов для описания местностей и племен Кавказа*, вып. 25, Тифлис.

Петросян А., 2014, Структурные связи армянских и осетинского нартского эпосов, *Հայկական էպոսը և համաշխարհային էպիկական ժանանկությունը* (խմբ.: Ա. Պետրոսյան), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 47-53:

Петросян Л., 2003, Древнейшие подставки Лчашена, *Археология, этнология и фольклористика Кавказа* (ред. Л. Абрамян), Эчмиадзин, изд. "Азарашен", сс. 77-82.

Петросян Э., 1975, Театральные черты в средневековых армянских миниатюрах, *Армянская этнография и фольклор*, т. 7, Ереван, изд. АН Армянской ССР, сс. 125-194.

Петросян Э., 2004, Боги и ритуалы древней Армении, Ереван, изд. "Зангак-97".

Петросян Э., 2011, Праздники армян в контексте европейской культуры, Ереван, изд. "Тигран Мец".

Петросян Э., 2014, Театр в средневековых армянских миниатюрах, Ереван, изд. "Тигран Мец".

Пиотровский Б., 1955, Кармир-блур, III, Ереван, изд. АН Армянской ССР.

Пиотровский Б., 1970, Кармир-Блур, Ленинград, изд. "Аврора".

Пришвин М., 1990, Когда били колокола... (Из дневников 1926-32 гг.), *Прометей, Историко-биографический альманах*, N 16, Москва, изд. "Молодая гвардия", сс. 411-422.

Пухначев Ю., 1974, Загадки звучащего металла, Москва, изд. "Наука".

Сараджева Л., 1986, Армяно-славянские лексико-семантические параллели (сравнительно-историческое исследование генетически общей лексики), Ереван, изд. АН Арм. ССР.

Тагмизян Н., 1977, Теория музыки в древней Армении, Ереван, изд. АН Армянской ССР.

Тревер К., 1937, Сэнмурв-Паскудж, собака-птица, Ленинград, Гос. Эрмитаж.

Тюлин Ю., 1959, О зарождении и развитии гармонии в народной музыке, *Очерки по теоретическому музыкознанию (сб. статей)*, Ленинград, Музгиз.

Фрэзер Дж. Дж., 1928, Золотая ветвь, вып. IV, Москва-Ленинград, изд. "Атеист".

Фрэзер Дж. Дж., 1985, Фольклор в Ветхом Завете, Москва, Политиздат.

Хазрат Инаят Хан, 1998, Мистицизм звука, Москва, изд. "Сфера".

Ханзадян Э., Пиотровский Б., 1984, Цилиндрическая печать с древнеегипетской иероглифической надписью из Мецморского могильника, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 4, էջ 59-65:

Хачатурова Е., 1973, Об армяно-индийских лексических изоглоссах, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 2 (61), էջ 191-210:

Хачатурова Е., 1979, Древнейшие армяно-индо-иранские языковые контакты, *Հայոց լեզվի համեմատական քերականության հարցեր*, Երևան, Հայկ. ՍՍՀ ԳԱ հրատ., էջ 325-375:

Хачикян М., 1985, Хурритский и урартский языки, Ереван, изд. АН Армянской ССР.

Худабашян К., 2011, Армянская музыка в аспекте сравнительного музыкознания, Ереван, изд. "Амроц групп".

Цветаетева А., 1977, Сказ о звонаре московском, ж. *Москва*, N 7, сс. 129-171.

Цветаетева А., Сараджев Н., 1988, Мастер волшебного звона, Москва, изд. "Музыка".

Цицикян А., 1981, Древнее изображение смычкового инструмента из раскопок Двина, *Պատմա-բանասիրական հանդես*, N 3, էջ 224-242:

Цицикян А., 1985, Музыкальные инструменты в памятниках культуры Армении, *Четвертый международный симпозиум по армянскому искусству, Тезисы докладов* (ред. Р. Зарян), Ереван, изд. АН Армянской ССР, сс. 296-297.

Чеботарян Г., 1969, Полифония в творчестве Арама Хачатуряна, Ереван, изд. "Айастан".

Шагинян М., 1917, Очерки по мифологии армянских сказок, *Армянский вестник*, N 23, сс. 3-5.

Янов-Яновская Н., 1981, Богатство многообразия, *Советская музыка*, N 1, сс. 28-33.

Avetisyan P., Bobokhyan A., in press, A Survey of Cult-Places in Pre-Christian Armenia, *Interactions religieuses dans l'Arménie ancienne: VIIIe s. av. J.-C. - Ve s. ap. J.-C.*, G. Traina (ed.), Paris.

Bailey H., 1979, Dictionary of Khotan Saka, Cambridge-London-New York-Melbourne, Cambridge University Press.

Barseghyan E., 2015, The Bronze Statuette from Van at the Louvre Museum, *Fundamental Armenology* 2, pp. 1-10.

Bauer E., 1981, Armenia: Past and Present, New York, Macmillan.

Blades J., 1982, The Orchestral Instruments of Percussion. *Musical Instruments through the Ages*, pp. 327-350.

Bobokhyan A., 2009, Schelle und Rassel, 3 Schellen aus Metall, *Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie*, 12/1-2, Berlin - New York, S. 139-141.

Bobokhyan A., 2014, Bronze Age Musical Instruments of the Region between the Caucasus and Taurus in Context, in: *Problems of Early Metal Archaeology of Caucasus and Anatolia*, Narimanishvili G. (ed.), Tbilisi, pp. 265-277.

Bobokhyan A., Davtyan R., 2014, From Metsamor to Ugarit: Patterns of Economy and Cultural Contact in Late Bronze Age Armenia, in: *SCRIPTA: Essays in Honour of Veli Sevin: A Life Immersed in Archaeology*, Özfirat A. (ed.), Istanbul, pp. 49-78.

Buchner A., 1968, Musikinstrumente der Völker, Artia Prag, Wiesenfelden.

Clarke D., 1968, Analytical Archaeology, London, Methuen.

Cuneo P., 1988, Architectura Armenia, t. 1-3, Deluca editore, Roma.

Dalalyan T., 2006, On the Character and Name of the Caucasian Satana (Sat'enik), in: *Armenian Journal of Near Eastern Studies* (Aramazd), vol. 1, pp. 239-253.

Der Nersessian S., 1969, The Armenians, Thames and. Hudson ed., vol. 68.

Eichmann R., 2001, Musik und Migration, Migration und Kulturtransfer: Der Wandel vorder- und zentralasiatischer Kulturen im Umbruch vom 2. zum 1. vorchristlichen Jahrtausend, Internationales Kolloquium in Berlin 23-26 November 1999, Eichmann R., Parzinger H. (Hrsg.), Bonn, S. 473-483.

Elworthy Th., 1895, The Evil Eye, London.

Foster D., 2010, Wagner's Ring Cycle and the Greeks, Cambridge, University Press.

Garibian N., 2001, Le terme sacré 'xoran' et ses rapports avec l'évolution décoratives des Tables de canons, *Ani, capitale de l'Arménie en l'an mil*, Catalogue de l'exposition au Pavillon des Art, Paris, pp. 221-233.

Garibian de Vartavan N., 2009, La Jérusalem Nouvelle et les premiers sanctuaires chrétiens de l'Arménie: Méthode pour l'étude de l'église comme Temple de Dieu, Isis Faria, London-Fribourg-Yerevan.

Garibian N., 2014, La Jérusalem du IV siècle et le récit de la conversion de l'Arménie, *Mélanges offerts à l'honneur de J.-P. Mahé*, Travaux et mémoires, Collège de France, Paris, pp. 353-368.

Haas V., 1982, Hethitische Berggötter und hurritische Steindämonen, Mainz am Rhein, Philipp von Zabern.

Honolka K., (Hrsg.) 1979, Knaurs Weltgeschichte der Musik, 2 Bdd. München, Droemersch Verlagsanstalt.

Hübschmann H., 1897, Armenische Grammatik, Leipzig: Breikopf & Härtel.

Khachatryan Zh., 2001/02, Representations of Music on Armenian Terracotas and Toreutics (Second Millennium B.C. - Third Century A. D.), *Imago Musicae* XVIII/XIX, pp. 85-98.

Khanzadian E., 1995, Metsamor 2, La Necropole, Les tombes du Bronze Moyen et Recent, *Civilizations du Proche-Orient, Hors Serie 1*, v. 1, Neuchâtel-Paris, Recherches et Publications.

Kloekhorts A., 2008, Etymological Dictionary of the Hettite Inherited Lexicon. Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series, edited by A. Lubotsky, vol. 5, Leiden-Boston, Brill, 2008.

Kouymjian D., 2007, Les illustrations du Roman d'Alexandre et d'autres textes profanes, *Arménie: La magie de l'écrit*, catalogue de l'exposition, Marseille, pp. 164-171.

Kushnareva K., 2000, Some Evidence of Musical Instruments in Bronze Age Caucasus, *Studien zur Musikarchäologie II, Orient-Archäologie* 7, Hickmann E., Laufs I., Eichmann R. (Hrsg.), S. 103-112.

Lévi-Strauss C., 1971, Mythologique. L'homme nu, Paris, Plon.

Mahé J.-P., 1996, Les humeurs et la lyre: fragments arméniens d'un enseignement médico-musical, *From Byzantium to Iran*, in honor of Nina Garsoïan, Atlanta, pp. 397-413.

Martirosyan H., 2010, Etymological Dictionary of the Armenian Inherited Lexicon. Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series edited by A. Lubotsky, vol. 8, Leiden-Boston, Brill.

Mayrhofer M., 1992-2001, Etymologisches Wörterbuch des Altindiarischen, 1-3, Heidelberg, Universitätsverlag C. Winter.

Nietzsche Fr., 1872, Die Geburt der Tragödie aus dem Geiste der Musik, Leipzig, Fritzsche.

Pikichian H., 2001, The Call of Zurna, in: *Armenian Folk Arts, Culture, and Identity*, edited by Levon Abrahamian and Nancy Sweezy, photography ed. Sam Sweezy, Indiana, University Press Bloomington and Indianapolis.

Poe E., 1972, The Bells, An Anthology of English and American Verse, Moscow.

Pokorny J., 1959, Indogermanisches etymologisches Wörterbuch, Bern-München, Francke.

Rahn J., 2011, The Hurrian Pieces, ca. 1350 BCE: Part one Notation and Analysis, in: *Analytical Approaches to the World Music*, vol. 1, N 1, 2011, pp. 93-151.

Rashid S., 1984, Mesopotamien: *Musikgeschichte in Bildern II/2*, Bachmann W. (Hrsg.), Leipzig, Deutscher Verlag für Musik.

Santrot J. (éd.), 1996, Arménie. Trésors de l'Arménie ancienne des origines au IVe siècle, Paris, Somogy-Éditions d'Art.

Schmitt R., 1967, Dichtung und Dichtersprache in indogermanischer Zeit, Wiesbaden, Otto Harrassowitz.

Schopenhauer A., 1851, Ueber Lerm und Geräusch, in: *Parerga und Paralipomena*, 2. Buch, S. 517-519, Berlin, A. W. Hayn.

Seidl U., 2009, Musik und Tanz in Urartu, in: *A Life dedicated to Urartu on the Shores of the Upper Sea*, Sağlamtimur H. (ed.), Istanbul, pp. 607-617

Seidl U., 2012., Rattling and clapping Urartian girls: Idiophones in Urartu, in: *Archaeology of Armenia in the Regional Context* (eds. P. Avetisyan, A. Bobokhyan), Yerevan, pp. 163-169.

Simonyan L., 2014, On the Interrelation between Musical Archaeology and Ethnomusicology, B. B. Piotrovsky and *Archaeology*, Piliposyan A. (ed.), Yerevan, pp. 213-221.

Stone M., 1982, Armenian Apocrypha Relating to Patriarchs and Prophets. Jerusalem: Israel Academy of Sciences.

Traina G., 2003, La storia di Alessandro il Macedone, Codice armeno miniato del XIV secolo (Venezia, San Lazzaro 424), a cura di Giusto Traina, vol. I-II, Padova.

Tsitsikyan A., 1989, Bronze Bowls of the Karmir Blur Excavations, Research Center for Musical Iconography Newsletter 14/2, pp. 2-4.

Vardanyan E., 2015, La portée politique de l'illustration des manuscrits du Roman d'Alexandre arménien, *Alexandre le Grand à la lumière des manuscrits et des premiers imprimés en Europe (XIIe-XVIe siècle)*, ed. C. Gaullier-Bougassas, Brepols Publishers, Turnhout, pp. 223-250.

Wachsmann K. P., 1982, The Primitive Musical Instruments through the Ages. *Musical Instruments through the Ages*, Anthony Baines (ed.) pp. 23-54.

Westenholz J., Maurey Y., Seroussi E. (ed.), 2014, Music in Antiquity: The Near East and the Mediterranean, Berlin-Boston-Jerusalem, De Gruyter.

Ziffer I., 2002, Four Belts from the Land of Ararat and the Feast of the Women in Esther 1:9, Proceedings of the XLVII Rencontre Assyriologique Internationale 47, Parpola S., Whiting R. M. (ed.), Helsinki, pp. 645-657.

ՀԱՄԱՅԱՆՑԱՅԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ

Արամ Խաչատրյանի սիմֆոնիաները.

www.khachaturian.am/arm/works/simfonia.htm

Գրիգոր Տաթևացի, Քարոզ վասն Խաչելութեան, Քրիստոնյա

Հայաստան, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի կրոնական, մշակութային, լրատվական երկշաբաթաթերթ, Հունիսի 30, 2011.

<http://kh-tert.livejournal.com/48711.html>

Азарова О., Колокола в музыке С. В. Рахманинова:

www.zvon.ru/zvon3.view5.page8.html

Боровская Н., 2006, Американский zvon русских колоколов, *RELGA, научно-культурологический журнал*, N 15 (137), 17.08.2006:

<http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=1108&level1=main&level2=articles>.

Ванечкина И., Константин Константинович Сараджев-Сараджян:

http://www.pseudology.org/people/Saradzhev_KK.htm.

Галеев Б., Ванечкина И., 2000, “Цветной слух”: чудо или юдо?, ж. *Человек*, N 4:

<http://vivovoco.astronet.ru/VV/PAPERS/MEN/COLOR.HTM>.

Николаев Л., Константин Сараджев и колокола Свято-Данилова монастыря:

<http://www.kolokola.com/archives/3620>

Оаро Е., 7 знаменитых русских звонарей:

<http://russian7.ru/post/7-izvestnejshix-russkix-zvonarej/>

Предлогов В., Гармонии и нотация 7-й сонаты, Перекрестная нотация как элемент символики и цветозвуковой эстетики позднего Скрябина:

<http://scriabin.ru/articles.htm>

Константин Сараджев – великий звонарь земли Русской:

<https://zvonarsaradzhev.jimdo.com/%D0%BF%D0%BE%D1%8D%D0%B7%D0%B8%D1%8F/>